

דף תרגול: כוחו של העדר - חיים בקבוצה אצל בעלי חיים

מהדורה למורה | עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לאתר מידע מטקסט מידעי ומטבלה
- להבחין בין יתרון למחיר, ובין עובדה לדעה
- לתרגל כתיבת טיעון מבוסס מידע

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – איתור מידע מהטקסט ומהטבלה

1. ג – דגים קטנים (כמו סרדינים)
2. ב – תאואים, שוורי מושק ולהקות דגים
3. ב – מקיפים את הצעירים
4. א – המטריארכית
5. א – תנועה מהירה ומשותפת
6. ג – להשגיח ולהזהיר מסכנה

חלק ב' – נכון או לא נכון לפי הטקסט

1. נכון – כך כתוב בפסקה הראשונה
2. לא נכון – אין מנהיג, כל דג שומר מרחק משכניו ומתאים כיוון ומהירות
3. נכון – כך כתוב בפסקה על חלוקת תפקידים
4. לא נכון – גודל הקבוצה משתנה לפי כמות המזון

חלק ג' – יתרון או מחיר?

1. לא נכון – זהו מחיר של חיים בקבוצה
2. נכון – זהו יתרון של חיים בקבוצה
3. נכון – זהו יתרון שעוזר לקבוצה לתפקד
4. לא נכון – זהו מחיר של חיים בקבוצה
5. לא נכון – זהו מחיר של חיים בקבוצה
6. נכון – זהו יתרון של חיים בקבוצה

חלק ד' – עובדה או דעה?

1. לא נכון – זו דעה אישית, אי אפשר לבדוק אותה
2. נכון – זה מידע עובדתי מהטקסט
3. נכון – זה מידע עובדתי מהטקסט
4. נכון – זו עובדה מהטקסט
5. לא נכון – זו דעה, אי אפשר למדוד יופי

חלק ה' – בודקים טענה של חוקרים

1. למשל: כמה עדרים נבדקו? איך מדדו את התגובה לסכנה? באילו תנאים נערך המחקר?

חלק ו' – כתיבת טיעון

1. יש עמדה ברורה במשפט פתיחה, שני נימוקים מבוססי מידע מהטקסט או מהטבלה, טענה נגדית אחת עם מענה, ומשפט סיכום

כרטיס יציאה – מה לחפש

- יותר עיניים ואוזניים מזהות סכנה מהר, והסיכוי של כל פרט להיתפס קטן יותר
- יתרון: התגוננות משותפת או טורף מתגלה מהר; מחיר: תחרות על מזון או מחלות
- יש זקיפה שמזהירה מסכנה, ואחרים מחפשים מזון, חופרים מחילות או שומרים על הגורים

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא את הטבלה יחד בקול לפני התחלת העבודה העצמאית
- בחלקי יתרון/מחיר ועובדה/דעה כדאי לעבור על דוגמה אחת משותפת לפני העבודה העצמית
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד באיתור מידע בסיסי

דף תרגול: כוחו של העדר – חיים בקבוצה אצל בעלי חיים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה לומדים על בעלי חיים שחיים ביחד בקבוצות גדולות. קוראים טקסט וטבלה, ועונים על שאלות קלות.

📖 מילון קטן:

עדר	קבוצה גדולה של בעלי חיים כמו פילים
להקה	קבוצה של בעלי חיים כמו דגים או ציפורים
מושבה	קבוצה גדולה שחיה יחד, כמו נמלים
מטריארכית	הנקבה המבוגרת שמובילה את עדר הפילים
ביטחון במספרים	יותר עיניים ואוזניים מזהות סכנה מהר יותר
אפקט הבלבול	תנועה מהירה שמקשה על הטורף לבחור מטרה
זקיפה	סוריקטה ששומרת על הקבוצה ומזהירה מסכנה
טורף	בעל חיים שצד בעלי חיים אחרים למזון

1 חלק א' – איתור מידע מהטקסט ומהטבלה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למי יש הכי הרבה פרטים בקבוצה?

א) פיל אפריקני ב) סוריקטה ג) דגים קטנים (כמו סרדינים) ד) שור המושק

2. אילו קבוצות חיות בלי ראש קבוצה?

א) פילים וסוריקטות ב) תאואים, שוורי מושק ולהקות דגים ג) רק פילים ד) בכל הקבוצות יש מנהיג

3. מה עושים פילים ושוורי מושק כדי להגן על הצעירים?

א) בורחים למחילות ב) מקיפים את הצעירים ג) משנים צבע ד) יוצרים אפקט בלבול

4. מי הראש של עדר הפילים?

א) המטריארכית ב) זוג שליט ג) זקיפה ד) אין מנהיג

5. למה קשה לטורף לתפוס דג אחד מהלהקה?

א) תנועה מהירה ומשותפת ב) קריאות אזהרה ג) מעגל הגנה סביב הגורים

ד) זיכרון מצוין של מנהיגה

6. מה עושה הסוריקטה שעומדת גבוה?

א) לחפש מזון ב) לשמור על הגורים ג) להשגיח ולהזהיר מסכנה ד) לחפור מחילות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון לפי הטקסט

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ביטחון במספרים פירושו שהסיכוי של כל פרט להיתפס קטן בקבוצה גדולה	☐	☐
2	בלהקת דגים כל דג עוקב אחרי מנהיג אחד	☐	☐
3	הסוריקטות משמיעות קריאות שונות לסכנה מהאוויר ולסכנה מהקרקע	☐	☐
4	גודל הקבוצה אצל בעלי חיים קבוע ואינו משתנה לעולם	☐	☐

3 חלק ג׳ – יתרון או מחיר?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	צריך לחלוק את המזון עם כל חברי הקבוצה	☐	☐
2	טורף מתגלה מוקדם יותר כשיש הרבה עיניים ואוזניים	☐	☐
3	יש חלוקת תפקידים בין חברי הקבוצה	☐	☐
4	מחלות מתפשטות מהר יותר בקבוצה גדולה	☐	☐
5	יש מריבות על מקום בין חברי הקבוצה	☐	☐
6	אפשר להתגונן יחד מול טורפים	☐	☐

4 חלק ד׳ – עובדה או דעה?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הכי מעניין לחקור סוריקטות	☐	☐
2	תאואים מתקבצים לפעמים לאלפים	☐	☐
3	הזכרים בעדר הפילים עוזבים את המשפחה בגיל ההתבגרות	☐	☐
4	לשוורי המושק יש קרניים	☐	☐
5	להקת דגים היא המחזה היפה ביותר בים	☐	☐

5 חלק ה׳ – בודקים טענה של חוקרים

ענו בקצרה.

1. בטקסט נכתב שעדרים שבראשם מטריארכית מבוגרת מגיבים טוב יותר לסכנה. כתבו שתי שאלות שהייתם שואלים את החוקרים כדי לבדוק את הטענה

6 חלק ו' – כתיבת טיעון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. 'עדיף לבעלי חיים לחיות בקבוצה מאשר לבד.' כתבו פסקת טיעון בת 5-7 שורות: הציגו עמדה, שני נימוקים מהטקסט ומהטבלה, וטענה נגדית אחת עם תשובה

כרטיס יציאה

מה זה 'ביטחון במספרים'? תנו דוגמה אחת מהטקסט

ציינו יתרון אחד ומחיר אחד של חיים בקבוצה

איך הסוריקטות מחלקות תפקידים בקבוצה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀